

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

راه اندازی موتورهای سه فاز و تک فاز (جلد دوم)

شاخه: کاردانش

زمینه: صنعت

گروه تحصیلی: برق

زیر گروه: الکترو تکنیک

رشته های مهارتی: برق صنعتی، تابلو سازی برق صنعتی و برق کار صنعتی

شماره رشته های مهارتی: ۳۲۳-۱۰۱-۱۰۱-۳۱۷ و ۱۰۱-۱۰۱-۱

کد رایانه ای رشته های مهارتی: ۹۹۶۹ و ۹۹۵۸

نام استاندارد مهارتی مبنا: برق کار صنعتی درجه (۲)

کد استاندارد متولی: ۸-۵۵/۱۵/۲/۴

شماره درس: نظری ۹۹۲۶ و عملی ۹۹۲۷

خدادادی، شهرام

۶۲۱

راه اندازی موتورهای سه فاز و تک فاز (جلد دوم) / مؤلف: شهرام خدادادی. - تهران: شرکت چاپ و نشر کتاب های

۴۶

درست ایران، ۱۳۹۳. ۳۶۸۴ خ/

۱۳۹۳

۱۸۴ ص. : مصور. - (شاخه کاردانش؛ شماره درس نظری ۹۹۲۶ و عملی ۹۹۲۷)

متون درسی شاخه کاردانش، زمینه صنعت، گروه تحصیلی برق، زیر گروه الکترو تکنیک، رشته های مهارتی برق صنعتی، تابلو سازی برق صنعتی و برق کار صنعتی.

برنامه ریزی محتوا و نظارت بر تألیف: دفتر تألیف کتاب های درسی فنی و حرفه ای و کاردانش.

۱. موتورهای برقی جریان متناوب. الف. ایران. وزارت آموزش و پرورش. دفتر تألیف کتاب های درسی فنی و حرفه ای

و کاردانش. ب. عنوان.

همکاران محترم و دانش آموزان عزیز :

پیشنهادات و نظرات خود را درباره محتواهای این کتاب به نشانی
تهران - صندوق پستی شماره ۴۸۷۴/۱۵ دفتر تألیف کتاب‌های درسی
فنی و حرفه‌ای و کاردانش، ارسال فرمایند.

tvoccd@roshd.ir

پیام نگار(ایمیل)

www.tvoccd.medu.ir

وبگاه (وبسایت)

وزارت آموزش و پرورش

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش

عنوان و کد کتاب : راهنمایی موتورهای سه فاز و تک‌فاز (جلد دوم) - ۶۰۴/۸

مؤلف : شهرام خدادادی

ویراستار فنی : فریدون علومی، امیرحسین ترکمنی

ویراستار ادبی : ماهدخت عقیقی

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران - ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن : ۹۰۸۳۱۱۶۱ ، ۸۸۸۳۱۱۶۱ ، دورنگار : ۸۸۳۰۹۲۶۶ ، کد پستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

www.chap.sch.ir وبسایت

مدیر امور فنی و چاپ : سید احمد حسینی

تصویرگر : علیرضا رضایی‌گر

رسام : محمد سیاحی، هدیه بندر، فاطمه رئیسیان فیروزآباد و حامد موسوی

طراح جلد : مریم کیوان

عکاس : استودیو عکاسی شرکت عکاسی صنایع آموزشی (عباس رخوند، محمدرضا صفابخش و سعید رضایی نودهی)

صفحه‌مara : آمنه درویش، راحله زادفتح‌اله

حروفچین : فاطمه باقری مهر

مصحح : مرده ابراهیمی، پریسا پژوهی پاد

امور آماده‌سازی خبر : زینت بهشتی شیرازی

امور فنی رایانه‌ای : ناهید خیام‌باشی، احمد رضا امینی

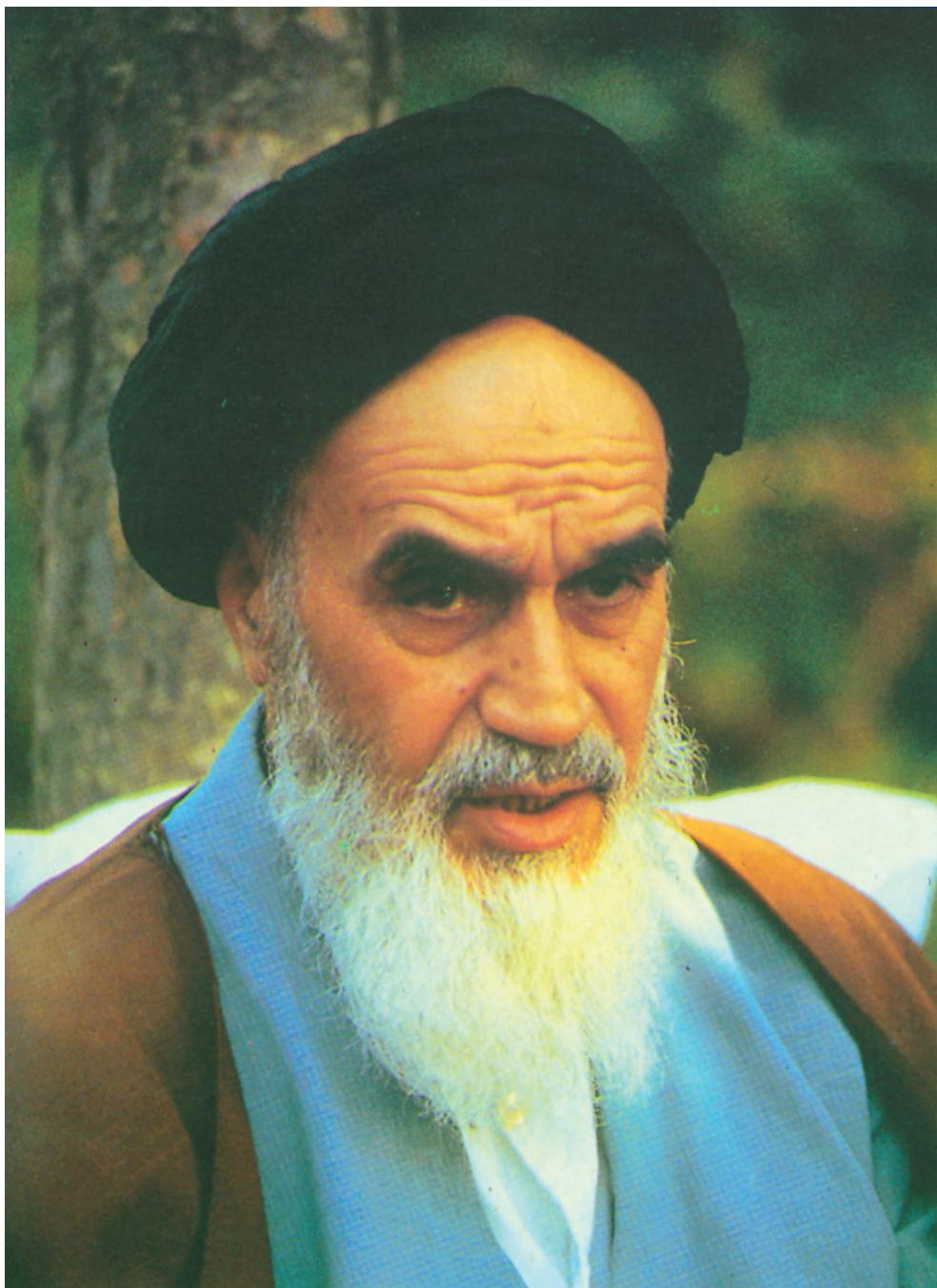
ناشر : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران : تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (دارویخش)

تلفن : ۰۵-۴۴۹۸۵۱۶۱ ، دورنگار : ۰۴۴۹۸۵۱۶۰ ، صندوق پستی : ۳۷۵۱۵-۱۳۹

چاپخانه : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»

سال انتشار و نوبت چاپ : چاپ دوم ۱۳۹۳

حق چاپ محفوظ است.

شما عزیزان کوشش کنید که از این وابستگی بیرون آید و احتیاجات کشور خودتان را برآورده سازید، از نیروی انسانی ایمانی خودتان غافل نباشد و از اتکای به اجانب بپرهیزید.

امام خمینی «قدس سرّه الشّریف»

مقدمه‌ای بر چگونگی برنامه‌ریزی کتاب‌های پودمانی

برنامه‌ریزی تألیف «پودمان‌های مهارت» یا «کتاب‌های تخصصی شاخه کاردانش» بر مبنای استانداردهای کتاب «مجموعه برنامه‌های درسی رشته‌های مهارتی شاخه کاردانش، مجموعه هشتم» صورت گرفته است. بر این اساس ابتدا توانایی‌های هم خانواده (Harmonic Power) مورد مطالعه و بررسی قرار گرفته است. سپس مجموعه مهارت‌های هم خانواده به صورت واحدهای کار تحت عنوان (Unit) دسته‌بندی می‌شوند. در نهایت واحدهای کار هم خانواده با هم مجدداً دسته‌بندی شده و پودمان مهارتی (Module) را شکل می‌دهند.

دسته‌بندی «توانایی‌ها» و «واحدهای کار» توسط کمیسیون‌های تخصصی با یک نگرش علمی انجام شده است به گونه‌ای که یک سیستم پویا بر برنامه‌ریزی و تألیف پودمان‌های مهارت نظارت دائمی دارد. با روش مذکور یک «پودمان» به عنوان کتاب درسی مورد تأیید وزارت آموزش و پرورش در «شاخه کاردانش» چاپ سپاری می‌شود.

به طور کلی هر استاندارد مهارت به تعدادی پودمان مهارت (M_1 و M_2 و ...) و هر پودمان نیز به تعدادی واحد کار (U_1 و U_2 و ...) و هر واحد کار نیز به تعدادی توانایی ویژه (P_1 و P_2 و ...) تقسیم می‌شوند. به طوری که هنرجویان در پایان آموزشی واحدهای کار (مجموع توانایی‌های استاندارد مربوطه) و کلیه پودمان‌های هر استاندارد تسلط و مهارت کافی در بخش نظری و عملی را به گونه‌ای کسب خواهند نمود که آمادگی کامل را برای شرکت در آزمون جامع نهایی جهت دریافت گواهینامه مهارت به دست آورند. بدیهی است هنرآموزان و هنرجویان ارجمند شاخه کاردانش و کلیه عزیزانی که در امر توسعه آموزش‌های مهارتی فعالیت دارند، می‌توانند ما را در غنای کیفی پودمان‌ها که برای توسعه آموزش‌های مهارتی تدوین شده است رهنمون و یاور باشند.

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
دفتر تألیف کتاب‌های درسی
فنی و حرفه‌ای و کاردانش

مقدمه

کتاب حاضر با عنوان راه اندازی موتورهای سه فاز و تک فاز، بر اساس استاندارد مهارت برق صنعتی درجه دو تهیه شده است. کوشش شده تا مطالب درسی همراه با تصاویر به صورت خودآموز و پودمانی تدوین شود تا امر یادگیری را سهل تر کند. همچنین در سراسر کتاب سعی شده تا در رسم علایم و نقشه‌ها از آخرین استاندارد جهانی IEC استفاده شود این کتاب مشتمل بر سه جلد است:

در جلد اول ساختمان داخلی، طرز کار تجهیزات مربوط به راه اندازی مدار به همراه مدارهای الکتریکی کلیدی و کنتاکتوری موتورهای سه فازه آسنکرون روتور قفسی را مورد بررسی قرار می‌دهیم. جلد دوم شامل بررسی اصول کار، اجزا و انواع موتورهای تک فاز با مدارهای راه اندازی کلیدی و کنتاکتوری است.

در جلد سوم اجزاء، انواع و اصول کار ترانسفورماتورهای تک فاز همراه با تعدادی آزمایش‌های مقدماتی و روابط پایه‌ای مورد بحث قرار می‌گیرد.

متناسب با جلد های سه گانه، کارهای عملی پیش‌بینی شده است و فرآگیران موظف هستند تا با راهنمایی‌های مربيان خود کارهای عملی را در زمان‌های تعیین شده انجام دهند.

روش اجرای کارهای عملی به این صورت است که پس از توضیحات هر کار، در قسمت مربوط به مراحل اجرای کار ابتدا از فرآگیران می‌خواهیم نقشه را ترسیم کنند و سپس با توجه به تصاویر عملی، مدار را روی تابلو اتصال دهند.

در انتهای جلد های اول و دوم، خودآزمایی‌های عملی ارائه شده که به عنوان الگوهای امتحانی می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد. همچنین تکالیف عملی در نظر گرفته شده است که فرآگیران می‌توانند در ساعت غیر درسی یا در منزل به انجام آنها بپردازند.

در پایان، وظیفه خود می‌دانم که از اعضای محترم کمیته هماهنگی و کمیته تخصصی رشته الکترو تکنیک سازمان پژوهش و برنامه ریزی درسی که در تدوین این کتاب نهایت همکاری و راهنمایی‌های لازم را مبذول داشته اند صمیمانه تشکر کنم. امیدوارم این تلاش هر چند کوچک مورد رضای حق تعالی و استفاده هنرجویان عزیز قرار گیرد. انشاء الله

مؤلف

این کتاب در سال ۱۳۸۹ و بر اساس استاندارد مهارت و آموزشی برق کار صنعتی درجه ۲ با کد استاندارد ۴/۱۵/۵۵-۸ مورد بازنگری قرار گرفته و بازسازی‌های لازم روی آن صورت گرفته است.

فهرست

۱	۱-۴۴ آماده کردن تابلو .....
۲	۱-۴۵ کار عملی شماره (۱۲) .....
۹	۱-۴۶ کار عملی (۱۳) .....
۱۷	۱-۴۷ کار عملی (۱۴) .....
۲۴	۱-۴۸ کار عملی (۱۵) .....
۳۰	۱-۴۹ کار عملی (۱۶) .....
۳۷	۱-۵۰ کار عملی (۱۷) .....
۴۶	۱-۵۱ کار عملی (۱۸) .....
۵۲	۱-۵۲ کار عملی (۱۹) .....
۶۱	۱-۵۳ کار عملی (۲۰) .....
۶۸	۱-۵۴ کار عملی (۲۱) .....
۷۶	۱-۵۵ کار عملی (۲۲) .....
۸۲	۱-۵۶ کار عملی (۲۳) .....
۹۱	۱-۵۷ کار عملی (۲۴) .....
۹۹	۱-۵۸ کار عملی (۲۵) .....
۱۰۷	۱-۵۹ کار عملی (۲۶) .....
۱۱۷	۱-۶۰ کار عملی (۲۷) .....
۱۲۶	۱-۶۱ کار عملی (۲۸) .....
۱۳۳	۱-۶۲ کار عملی (۲۹) .....
۱۴۱	۱-۶۳ کار عملی (۳۰) .....
۱۵۰	۱-۶۴ کار عملی (۳۱) .....
۱۵۳	۱-۶۵ کار عملی (۳۲) .....
۱۵۶	۱-۶۶ کار عملی (۳۳) .....
۱۶۰	۱-۶۷ کار عملی (۳۴) .....

۱۶۹	کار عملی (۳۵)۱-۶۸
۱۷۱	خودآزمایی عملی (۱)
۱۷۴	خودآزمایی عملی (۲)
۱۷۵	آزمون پایانی (۱)
۱۸۴	منابع و مأخذ

هدف کلی پودمان

راه اندازی موتورهای سه فاز و تک فاز

ساعات آموزشی			عنوان توانایی	توانایی
جمع	عملی	نظری		
۲۸	۴	۲۴	راه اندازی موتورهای سه فاز	۱۹
۴۴	۳۶	۸	راه اندازی موتورهای تک فاز	۲۱
۲۴	-	۲۴	ترانسفورماتور تک فاز	۲۲

